

Αλεξάνδρα Στουραΐτη

Η ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΧΩΡΙΣΜΟ

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Νομικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.....	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Ή ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ.....	15
ΜΕΡΟΣ Α΄	19
ΠΩΣ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ ΜΕ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΠΡΩΗΝ ΜΟΥ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΦΤΑΝΟΥΜΕ	
ΣΕ ΚΑΒΓΑ;.....	24
ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΕΣΜΟΥ, Ή ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΣΗΣ.....	27
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΕΣΜΟΥ.....	31
ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΠΛΑΝΟ ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑΣ.....	34
ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΑΙΔΙ.....	37
ΤΟ ΣΤΡΕΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ.....	41
ΑΠΑΝΤΩΝΤΑΣ ΣΤΙΣ ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ.....	45
ΠΩΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΤΙΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΣΠΙΤΙΑ	
ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ.....	49
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ – ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΣΥΓΚΥΡΙΕΣ ΑΥΞΗΜΕΝΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ	
ΦΟΡΤΙΣΗΣ.....	54
ΝΙΩΘΩ ΕΝΟΧΕΣ!.....	58
ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΒΗΜΑ: ΜΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ – Ή, ΠΩΣ ΝΑ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΑΖΙ	
ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΓΙΝΟΥΜΕ ΣΑΛΑΤΑ.....	59
25 ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥΣ.....	63
... ΚΑΙ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΠΠΟΥΔΕΣ.....	69
ΜΕΡΟΣ Β΄	73
ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ;.....	81
Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ.....	85
ΔΙΑΤΡΟΦΗ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ & ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ.....	96
ΡΟΛΟΙ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ: ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ, ΡΙΣΚΟ & ΟΦΕΛΗ.....	106
ΝΕΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ: ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.....	113
ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΚΛΕΙΣΙΜΟ.....	129

10 Η ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΧΩΡΙΣΜΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

CHECKLIST - ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΜΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ	133
ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΛΑΝΟΥ ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑΣ.....	135
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ	152
ΛΕΞΙΚΟ ΒΑΣΙΚΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ	155

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	165
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	166

Προλεγόμενα

Η *Γονεϊκότητα μετά τον Χωρισμό*: ήδη από τον τίτλο του βιβλίου η Αλεξάνδρα Στουραϊτή φροντίζει να ξεκαθαρίσει στο αναγνωστικό κοινό ότι το επίκεντρο του ενδιαφέροντός της είναι η σχέση του γονέα με το παιδί, η οποία προηγείται κάθε άλλου ζητήματος σχετικού με το διαζύγιο ή την διάσταση των πρώην συντρόφων/συζύγων, δηλαδή με τον χωρισμό. Κάθε χωρισμός έχει συνέπειες πολυεπίπεδες σε νομικό και σε ψυχολογικό επίπεδο αλλά και πολυπρόσωπες σε γονείς και σε παιδιά. Η διττή ιδιότητα της συγγραφέα που συνδυάζει την επιστημονική ματιά της νομικού και της διαμεσολαβήτριας αποβαίνει πραγματικά πολύτιμη για την ευεργετική κατανομή του βάρους του βιβλίου σε όλα τα πεδία, και εξασφαλίζει την ολιστική προσέγγιση των ευαίσθητων ζητημάτων που θίγει. Με τον τρόπο αυτό γεφυρώνονται οι δύο παράλληλοι κόσμοι, του δικαίου και της ψυχολογίας.

Με λόγο λιτό, επιτηδευμένα ανεπιτήδευτο και συνάμα επιστημονικά ακριβή, παρουσιάζονται όχι μόνο οι νομικές διατάξεις που διέπουν το οικογενειακό δίκαιο, τη διαδικασία ενώπιον των Δικαστηρίων ή του/της διαμεσολαβητή/τριας, αλλά και η συναισθηματική δυναμική που αναπτύσσεται στον πυρήνα των δοκιμαζόμενων οικογενειακών σχέσεων. Η αλήθεια είναι ότι οι δικαστικές διαμάχες στο ακροατήριο είναι για τους αντιδίκους όχι μόνο δύσκολες, αλλά και ψυχικά επίπονες, κάτι που αποτελεί κομβικής σημασίας λεπτομέρεια που οφείλουν να φωτίζουν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι, προτού οι εντολές τους αποφασίσουν να πάρουν τη δικαστική οδό. Συχνά οι νομικοί της πράξης διαπιστώνουμε ότι οι διαφορές των συντρόφων που διασπούν την κοινή τους συμβίωση είναι για εκείνους/νες τόσο σημαντικές που συχνά θολώνουν την κρίση τους και τους/τις οδηγούν σε βιαστικές επιλογές δικαστικής αντιδικίας. Παράλληλα, όμως, οι επιλογές αυτές συνεπάγονται την παραμέληση των πραγματικών αναγκών του παιδιού, που υπαγορεύουν την επίλυση των διαφορών σε κλίμα συνεργασίας και αμοιβαίων υποχωρήσεων. Σε αυτό το σημείο, λοιπόν, πρέπει να μην υποδαυλίζονται τα πάθη, αλλά να επικρατεί η λογική προσέγγιση της κάθε υπόθεσης και να γίνονται πλήρως

κατανοητές οι δυσκολίες και οι συνέπειες μιας δίκης οικογενειακών διαφορών, πάντοτε υπό το πρίσμα του υπέρτερου συμφέροντος του τέκνου.

Η συγγραφέας παρουσιάζει με τρόπο πλήρη και ουσιαστικό τον θεσμό της οικογενειακής διαμεσολάβησης ως εναλλακτική οδό επίλυσης διαφορών, περνώντας παράλληλα το μήνυμα ότι δεν (πρέπει να) περνούν υποχρεωτικά όλες οι διαφορές από τα ακροατήρια των αστικών δικαστηρίων. Η διαμεσολάβηση παρέχει στους πρώην συντρόφους τη δυνατότητα να επιλύσουν τις όποιες διαφορές τους με τρόπο που όχι μόνο δεν πληγώνει, αλλά ενδεχομένως επουλώνει τυχόν προηγούμενα τραύματα και προστατεύει τα παιδιά από τις παράπλευρες συνέπειες που πάντοτε δημιουργεί ένας σκληρός δικαστικός αγώνας. Με άλλα λόγια, η διαμεσολάβηση εξασφαλίζει την ψυχική ηρεμία των γονέων, κάτι που φυσικά αντικατοπτρίζεται και στο ίδιο το παιδί και η συγγραφέας τάσσεται υπέρ αυτής της οδού, παρουσιάζοντας μάλιστα αναλυτικά τις εσωτερικές και εξωτερικές αρχές που διέπουν την όλη διαδικασία.

Δεν πρέπει ποτέ να λανθάνει της προσοχής μας ότι πίσω από κάθε υπόθεση διαζυγίου, επιμέλειας, επικοινωνίας ή διατροφής κρύβονται πρόσωπα, σχέσεις, συναισθήματα και –πάνω απ' όλα– παιδιά που βιώνουν μεταβολές στο άμεσο περιβάλλον τους. Η οπτική του παιδιού, που πολλές φορές σε έναν χωρισμό υποβαθμίζεται και υποφωτίζεται, σε αυτό το βιβλίο βρίσκει τη θέση που της αρμόζει, και αναδεικνύεται σε καταλυτικό παράγοντα καθορισμού των εξελίξεων που συνεπάγεται η διάσπαση της κοινής συμβίωσης. Βασική αρχή του νομικού πολιτισμού μας αποτελεί το υπέρτερο όλων «συμφέρον του τέκνου», το οποίο στο Οικογενειακό Δίκαιο αποτελεί κυρίαρχο μέγεθος, και με γνώμονα αυτή τη θεμελιώδη έννοια διαμορφώνεται και καθορίζεται η δικανική κρίση επί υποθέσεων οικογενειακών διαφορών.

Για αυτό και η συμβολή του έργου είναι σπουδαία: αφενός, ενημερώνει τον γονέα για τα δικαιώματά του και τις υποχρεώσεις του στο πλαίσιο της γονεϊκότητας, και αφετέρου του υπενθυμίζει ότι πίσω από κάθε διάταξη υπάρχει ένα παιδί που το συμφέρον του επιτάσσει ασφάλεια, σταθερότητα και αγάπη. Εμμέσως πλην σαφώς είναι διάχυτη σε όλο το έργο η προτροπή της Αλεξάνδρας Στουραϊτη στον κάθε γονιό να έχει πάνω από όλα τον νου του στο παιδί. Γιατί αν γλιτώσει το παιδί, υπάρχει ελπίδα.

Διονύσης Χιόνης - Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω
Διδάσκων ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. ΕΚΠΑ

Σε μία εποχή που τα διαζύγια είναι πιο συχνά από τους γάμους, που στα σχολεία τα παιδιά των χωρισμένων γονιών δεν αποτελούν πια την απόλυτη μειοψηφία, αλλά ένα σημαντικό αριθμό μαθητών στην τάξη, το βιβλίο της Αλεξάνδρας Στουραϊτή έρχεται να ρίξει φως σε αυτό ακριβώς που πρεσβεύει ο τίτλος του: να βοηθήσει τους γονείς στο μεταβατικό στάδιο του χωρισμού από τη θεωρία στην πράξη. Οι ψυχολόγοι τα τελευταία χρόνια ερχόμαστε ολοένα και πιο συχνά αντιμέτωποι με το θέμα του διαζυγίου, καθώς όλο και περισσότερα νέα κυρίως ζευγάρια με μικρής ηλικίας παιδιά προβαίνουν σε λύση του γάμου τους. Σε περίπτωση συναινετικής απόφασης, οι γονείς επιθυμούν την πλήρη συνεργασία και επικοινωνούν τόσο με τους δικηγόρους τους όσο και με ψυχολόγους για το πώς θα διαχειριστούν την ανακοίνωση, την επικοινωνία, τα πρακτικά και ουσιαστικά ζητήματα. Σε αρκετές περιπτώσεις, ωστόσο, η απόφαση του χωρισμού είναι μονομερής, και αυτό δημιουργεί θυμό, εντάσεις, προβλήματα, διαπληκτισμούς. Σε μία τέτοια συνθήκη, η διαμεσολάβηση αποτελεί σωτήρια λύση, καθώς διασφαλίζει το συμφέρον όλων των πλευρών με απώτερο στόχο την καλύτερη συνεργασία για το βέλτιστο συμφέρον των ανηλίκων.

Η συγγραφέας, μέσα από την ιδιότητα της νομικού αλλά κυρίως της διαμεσολαβήτριας, καταφέρνει να προσεγγίσει ολικά το θέμα και να δώσει βάση όχι μόνο στο νομικό κομμάτι, αλλά και στο πώς ένα διαζύγιο επηρεάζει την οικογένεια, τα παιδιά, τη μετέπειτα σχέση, και στο πώς να καταφέρουν οι γονείς να βρουν ένα κοινό πλαίσιο για την καλύτερη συνεργασία προς όφελος των παιδιών. Η προσέγγιση του χωρισμού υπό το πρίσμα των ψυχολογικών επιπτώσεων και παραγόντων στο πρώτο μέρος του βιβλίου γίνεται με έναν άμεσο, κατανοητό και απλό τρόπο, παραθέτοντας τόσο το θεωρητικό πλαίσιο που σχετίζεται με το διαζύγιο και τις επιπτώσεις του, όσο και πρακτικά ζητήματα με τα οποία θα έρθουν αντιμέτωποι οι γονείς στη μεταβατική αυτή φάση. Η Αλεξάνδρα καταφέρνει να προσεγγίσει ολιστικά όλα τα ζητήματα τα οποία θα αντιμετωπίσουν οι

γονείς και αποτυπώνει με πολύ εμπειριστατωμένο τρόπο όλες τις απορίες και τους προβληματισμούς που μπορεί να έχει ένας γονιός σε διαδικασία διάστασης ή οριστικού χωρισμού. Στο δεύτερο μέρος καταφέρνει να αποτυπώσει τη νομική διάσταση και το θεσμό της διαμεσολάβησης, προκειμένου να ενημερώσει τον αναγνώστη για νομικές έννοιες, υποθέτωντας, ωστόσο, έναν λόγο πλήρως κατανοητό, και απέχοντας από την αυστηρή δομή ενός νομικού κειμένου. Αυτό που καθιστά σημαντικό το βιβλίο για τον αναγνώστη, πέρα από το θεωρητικό πλαίσιο που αποτυπώνει, είναι πως είναι γραμμένο με έναν τρόπο άμεσα πρακτικό και συνεκτικό που απαντά σε όλες τις ερωτήσεις που δύναται να θέσει ένας γονέας σε κάποιον νομικό, αλλά και σε κάποιον ψυχολόγο. Τέλος, η παράθεση συμβουλών και κυρίως του Πλάνου Γονεϊκότητας στο τέλος του βιβλίου εισαγάγει τον αναγνώστη στον κόσμο της διαμεσολάβησης, και δίνει τα σημεία-κλειδιά στα ζητήματα που χρειάζεται να δώσουν βάση οι γονείς προκειμένου να επιτευχθεί η πλήρης συνεργασία για την επιμέλεια και την επικοινωνία γονέων και παιδιών.

Ελευθερία Κοκκίνη –
Ψυχολόγος, Κοινωνική Λειτουργός, PhD

Εισαγωγή

ή πώς να διαβάσετε αυτό το βιβλίο

Ο χωρισμός ενός ζευγαριού όταν υπάρχουν παιδιά είναι ένα γεγονός με διπλή φύση: επιδρά στον ψυχισμό των ατόμων, από όπου και ξεκινά, ενώ ταυτόχρονα απασχολεί το Δίκαιο και έχει αυτό που ονομάζεται «έννομες συνέπειες».

Αυτό το βιβλίο απευθύνεται στους γονείς που έχουν βιώσει στο παρελθόν ή βιώνουν τώρα μια διαδικασία χωρισμού, και προσπαθούν να εξοικειωθούν με ένα σωρό όρους, διαδικασίες και συναισθήματα που ίσως συναντούν για πρώτη φορά. Απευθύνεται όμως και σε επαγγελματίες, νομικούς και θεραπευτές, που επιθυμούν να γνωρίσουν με λόγια απλά, αλλά όχι χωρίς ουσία, την οπτική της άλλης ειδικότητας.

Ως το απόσταγμα πολυετούς έρευνας, αναζήτησης και διάδρασης, περιλαμβάνει αποσπάσματα από άρθρα, συνεντεύξεις και εκπαιδεύσεις μου, αλλά και το «ζουμί» της επαγγελματικής μου εμπειρίας ως οικογενειακής διαμεσολαβήτριας. Στην αρχική μορφή του δημιουργήθηκε με σκοπό να συνοδεύει εντός της διαδικασίας της διαμεσολάβησης τους γονείς που απευθύνονταν σε εμένα με την ιδιότητα μου ως διαμεσολαβήτριας, ώστε, έχοντας έναν γραπτό «μπούσουλα» μπροστά τους, να καταφέρουν να ρυθμίσουν εξωδικαστικά όλα τα θέματα περιουσίας, επιμέλειας, επικοινωνίας και διατροφής με τον καλύτερο τρόπο για τους ίδιους και τα παιδιά τους.

Μετά από την προτροπή φίλων και καταξιωμένων συναδέλφων διαμεσολαβητών, νομικών και ψυχολόγων, το αρχικό εκείνο κείμενο αναδιαμορφώθηκε, εμπλουτίστηκε, και δημιουργήθηκε το βιβλίο αυτό. Στόχος του πια είναι να φτάσει σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, για να συνοδεύσει τους γονείς στη διαδικασία του χωρισμού, που ξεκινά, όπως θα δούμε, πριν από την αίτηση διαζυγίου, και τελειώνει αρκετά μετά από την έκδοσή του.

Στον χώρο του ελληνικού βιβλίου διαπιστώνεται ένα κενό σε ό,τι αφο-

ρά τη γονεϊκότητα και τον χωρισμό. Ο χωρισμός είναι ένα ενδοψυχικό φαινόμενο που επηρεάζει κάθε μέλος της οικογένειας – έχει, όμως, και νομικές προϋποθέσεις και συνέπειες. Τα λίγα βιβλία που καταπιάνονται με αυτόν τον συνδυασμό των νομικών και ψυχολογικών θεμάτων είτε είναι γραμμένα σε επιστημονική γλώσσα και δεν αγγίζουν την καρδιά του γονιού, είτε αναφέρονται σε ξένα νομικά συστήματα και διαφορετικές κοινωνικές συνθήκες, είτε είναι συχνά ελαφρώς παρωχημένα, λόγω αλλαγών στο οικογενειακό δίκαιο που έχουν λάβει χώρα από την έκδοσή τους, οι οποίες τα καθιστούν εκτός (νομικής) πραγματικότητας.

Προσπάθησα να αποφύγω τους κινδύνους αυτούς, και να γράψω ένα βιβλίο σαν οδηγό που θα βοηθήσει τους γονείς να αντιληφθούν το πλαίσιο, και να ανέβουν πάνω απ' τη σκιά τους. Γιατί, όπως είπε η Virginia Satir, «η οικογένεια αποτελεί έναν μικρόκοσμο – μικρογραφία του κόσμου. Ν' αλλάξω τον κόσμο σημαίνει ν' αλλάξω την οικογένεια».

Αυτό το βιβλίο δίνει ιδέες σε εσάς και την/τον πρώην σύντροφό σας σχετικά με το πώς να φροντίζετε τα παιδιά σας μετά τον χωρισμό. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ένα σχέδιο Πλάνου Γονεϊκότητας που μπορείτε να συμπληρώσετε, ή ακόμα να χρησιμοποιήσετε σαν παράδειγμα σχετικά με τα πράγματα που θα πρέπει να λάβετε υπόψη για να καταλήξετε στη δική σας συμφωνία. Είναι καλύτερα για όλους, και ιδίως για τα παιδιά σας, να μπορείτε να πάρετε τις αποφάσεις μόνοι σας, και να αποφύγετε να εμπλακείτε σε δικαστικές διαμάχες που θα εξαντλήσουν συναισθηματικά όλα τα μέλη τη οικογένειας. Αν θεωρείτε ότι κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό στη δική σας περίπτωση, δεν είστε οι μόνοι. Πολύ συχνά οι γονείς που χωρίζουν θεωρούν ότι δεν μπορεί να βρεθεί ειρηνικά μια λύση σχετικά με τα παιδιά, γιατί η/ο πρώην σύντροφος συμπεριφέρεται με τρόπο που δεν θα επέτρεπε κάτι τέτοιο. Ελπίδα μου είναι ότι αυτό το βιβλίο θα σας συνοδεύσει στο μονοπάτι ενός άλλου τρόπου που ίσως να θελήσετε να εξερευνήσετε.

Το βιβλίο δομήθηκε σε δύο Μέρη, που αναλύονται σε σύντομες, μικρής έκτασης ενότητες – κεφάλαια, ώστε να μπορεί να ενταχθεί μέσα στην απαιτητική καθημερινότητα ενός γονέα με επιβαρυσμένο πρόγραμμα, δίνοντας επίσης τη δυνατότητα να ανατρέχετε με ευκολία στην πληροφορία που ζητάτε. Το Μέρος Α' του οποίου μεγάλο τμήμα έχει προσαρμοστεί (και εμπνευστεί) από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Νέας Ζηλανδίας – χώρας που φημίζεται για την εφαρμογή της

λεγόμενης Φιλικής προς τα Παιδιά Δικαιοσύνης*, εστιάζει στην επιτυχή συνεργασία στη γονεϊκότητα μετά τον χωρισμό, ενώ στο Μέρος Β' αναλύονται διάφορα νομικά ζητήματα και έννοιες, όπως αυτές αποτυπώνονται στο δικαιοκό μας πλαίσιο τόσο διαχρονικά, όσο και βάσει των τελευταίων νομοθετικών εξελίξεων. Μπορείτε να διαβάσετε τα κεφάλαια με τη σειρά, ή και να εστιάσετε κάθε φορά στο σημείο που περισσότερο σας απασχολεί. Κάθε θεματική αναλύεται ξεχωριστά, αλλά όχι «ξεκομμένα» από τις άλλες. Άλλωστε, στο βίωμα του χωρισμού δεν υπάρχουν στεγανά, ούτε διακριτά όρια ανάμεσα στον ίδιο τον χωρισμό ως γεγονός, τη νομική του φύση, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε πλευράς, τον τρόπο που επικοινωνούν οι γονείς μεταξύ τους αλλά και με τα παιδιά τους, τα συναισθήματα των ενηλίκων και τα συναισθήματα των παιδιών. Σε κάθε κεφάλαιο, λοιπόν, δίνεται ξεχωριστό βάρος στο θέμα που εξετάζουμε, αλλά χωρίς να αφήνουμε απ' έξω τις υπόλοιπες πλευρές σαν κάτι ασύνδετο και απολύτως διαχωρισμένο. Κάποια κεφάλαια θα είναι εκτενέστερα, και κάποια πιο μικρά σε έκταση. Κάποια θα αποσκοπούν στο να επιλύσουν απορίες και να δώσουν πρακτικές κατευθύνσεις, άλλα στο να εγείρουν προβληματισμούς και να αναδείξουν αλήθειες. Συνολικά, στοχεύουν στο να φωτίσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όλες τις πτυχές ενός βιώματος που παραμένει πολύπλευρο και σύνθετο.

Είναι προφανές ότι το βιβλίο αυτό δεν υποκαθιστά τις συμβουλές του δικηγόρου σας, ούτε των υπολοίπων επαγγελματιών που μπορούν να σας συνδράμουν κατά τη διαδικασία του χωρισμού. Σκοπός του είναι να μπορείτε να ανατρέχετε σε αυτό με κάθε νέα εξέλιξη, θετική ή αρνητική, εύκολη ή δύσκολη, σε αυτήν τη νέα κατεύθυνση που παίρνει η ζωή σας. Για ειδικότερα θέματα παιδοψυχολογίας, ψυχοθεραπείας και νευροεπιστήμης μπορείτε να απευθυνθείτε στους αντίστοιχους επαγγελματίες. Θα βρείτε επίσης πολλές ενδιαφέρουσες πληροφορίες και μελέτες στην προτεινόμενη βιβλιογραφία που υπάρχει στο τέλος του Οδηγού.

* Προσαρμόστηκε από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ν. Ζηλανδίας | New Zealand Ministry of Justice [τελευτ. πρόσβ. 3/9/2022] – με άδεια Creative Commons — Αναφορά Δημιουργού 4.0 Διεθνές — <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Δύο αναγκαίες διευκρινίσεις:

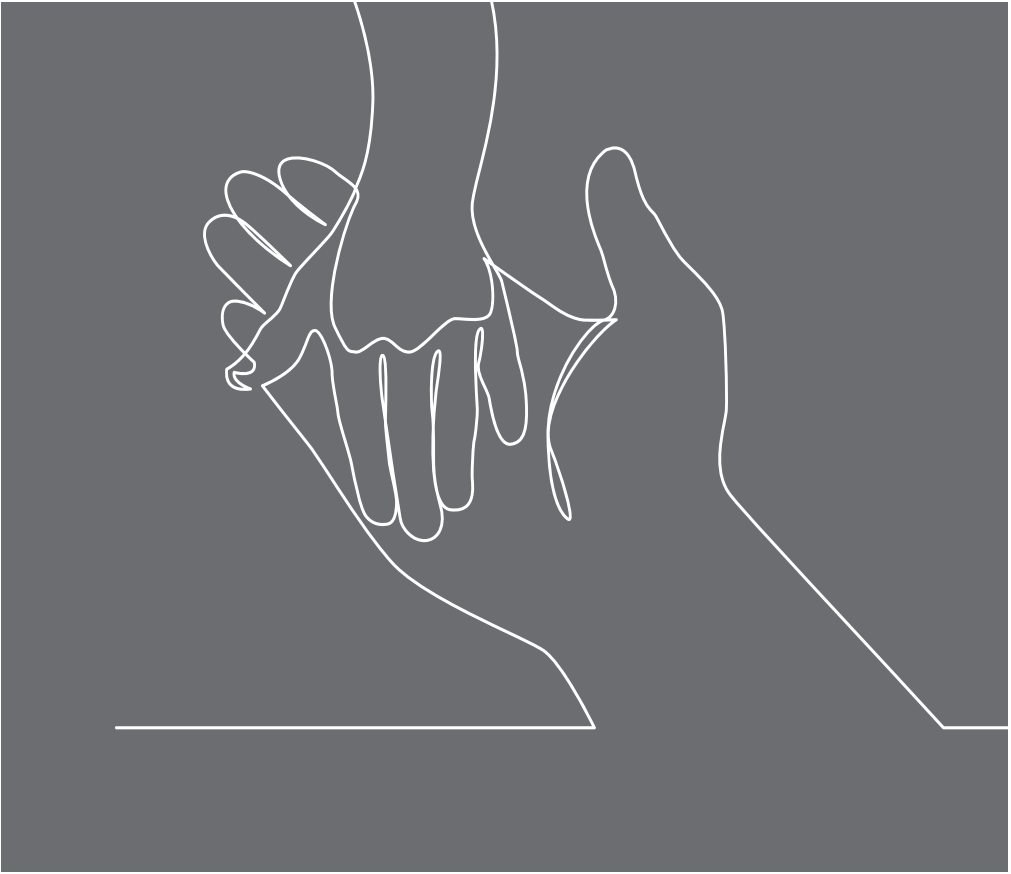
Αυτό το βιβλίο αφορά ζευγάρια που βρίσκονται στη διαδικασία χωρισμού/διαζυγίου, και τα οποία είναι ικανά και πρόθυμα να εργαστούν από κοινού για το συμφέρον των παιδιών τους. Δεν είναι πάντα εφικτή μια τέτοια δουλειά, ιδίως όταν υπάρχουν ζητήματα βίας, κακοποίησης, ή εξάρτησης από ναρκωτικά ή αλκοόλ. **Η ασφάλεια τόσο των παιδιών όσο και η δική σας, είναι πρώτη προτεραιότητα.** Αν ισχύει κάποια από τις παραπάνω περιπτώσεις, επικοινωνήστε με τους αρμόδιους φορείς, αρχές, και κοινωνικές υπηρεσίες.

Επιπλέον –και επειδή η γλώσσα μπορεί να δημιουργήσει αίσθηση συμπερίληψης ή αποκλεισμού, και έχει βαρύνουσα σημασία η οποία συχνά δεν γίνεται καν αντιληπτή– η αναφορά στο διαζύγιο δεν σημαίνει ότι αφήνουμε απ' έξω τις οικογένειες εκείνες όπου οι δύο σύντροφοι δεν τέλεσαν γάμο. Ομοίως, δεν αφήνουμε απ' έξω ομόφυλα άτομα που είναι γονείς: όλα όσα θα αναφερθούν ισχύουν για *ανθρώπους*. Σε κάθε περίπτωση, η όποια ατελής διατύπωση υπάρχει στο βιβλίο για λόγους συντομίας, δεν αποτελεί σημάδι αποδοχής εκ μέρους της συγγραφέα οποιουδήποτε τύπου αποκλεισμού, διάκρισης, ή στερεοτυπικής αντιμετώπισης.

Τέλος, δεν θα μπορούσαν να λείπουν από την εισαγωγή αυτή οι θερμές ευχαριστίες μου προς τους φίλους Σπύρο Ζωνάκη, διαμεσολαβητή και δημοσιογράφο (και «κόμβο» έκδοσης του Περιοδικού Δρόμου «Σχεδία») για τις προτάσεις και τις παρατηρήσεις του επί του κειμένου, καθώς και τον Διονύση Χιόνη και την Ελευθερία Κοκκίνη για την επιστημονική τους ματιά και την τιμή που μου έκαναν να προλογίσουν το βιβλίο αυτό.

Με ευχές για μια φωτεινότερη επόμενη μέρα,

Αλέξια Στουραϊτη

ΜΕΡΟΣ Α΄

**ΕΠΙΤΥΧΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΣΤΗ ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑ
ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΧΩΡΙΣΜΟ**

